

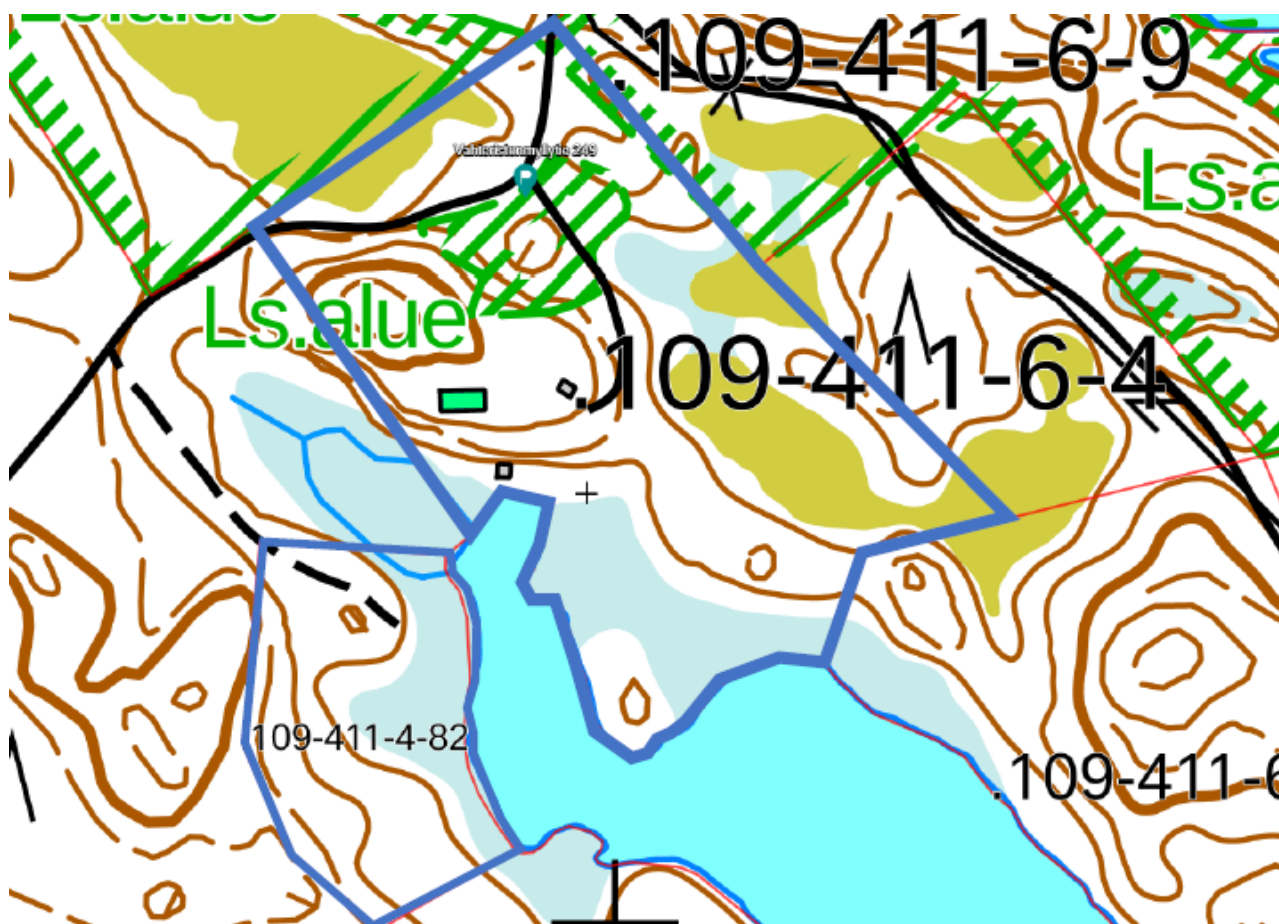
Petri Parkko 21.4.2024

Saikon ranta-asemakaavaan ja ranta- asemakaavamuutokseen liittyvä liito-oravaselvitys 2022

Taustoja

Hämeenlinnan Rengossa, Saikon rannalla, on käynnissä ranta-asemakaava ja ranta-asemakaavan muutos karttaan 1 rajatuilla alueilla kiinteistöillä 109-411-6-4 ja 109-411-4-82. Koska niillä kasvaa varttunutta havu-puuvaltaista sekametsää, tarvittiin suunnittelua varten tiedot uhanalaisen (vaarantunut vu) EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajin, liito-oravan (*Pteromys volans*) mahdollisista lisääntymis- ja levähdyspaikoista. Suunnittelualueella ja sen lähiympäristössä oli jo ennestään yksityisiä luonnonsuojelualueita, mutta vuoden 2022 liito-oravaselvityksen jälkeen suunnittelualueelle on tullut vireille, maanomistajan aloitteesta, vielä yksi yksityinen luonnonsuojelualue (kartta 2), joka kattaa suuren osan vuoden 2022 selvitysalueesta.

Kartta 1. Rengon selvitysalueiden rajaukset.

Menetelmät ja aineisto

Liito-oravaselvityksen maastotyöt tehtiin 30.4.2022, jolloin karttaan 1 rajatut alueet kuljettiin jalkaisin läpi etsien lajin ulostepapanoita metsähaapojen ja metsäkuusten sekä joidenkin koivujen, raitojen ja metsälehmusten tyviltä. Maastossa oli vielä monin paikoin lunta, mutta puiden tyvet olivat sulaneet, joten papanat olisivat olleet hyvin löydettävissä. Maastotyöt ja raportoinnin teki luontokartoittaja (EAT) Petri Parkko. Liito-oravan esiintymistietoja saatiin Suomen lajitietokeskuksen Laji.fi-tietokannasta.

Kartta 2. Uuden yksityisen luonnonsuojelualueen raja.

Selvitysalueen luonnon yleiskuvaus

Kiinteistö 109-411-6-4

Saikon rannassa, pienen niemekkeen kärjessä, on harvakseltaan vanhoja metsämäntyjä kasvava, mantee-reesta kapean suokuvion erottama, kivennäismaasaareke. Uuden yksityisen luonnonsuojelualueen ja suokuvion välissä kasvaa varttunutta havupuuvältaista sekametsää mustikkatyyppin kankaalla (kuva 1). Valta-puina kasvavat metsäkuuset ja vanhat metsämännyt. Kannot ovat hyvin vanhoja, ja alueella on paikoin myös lahoppuuta. Liito-oravan tärkeintä ravintopuuta metsähaapaa esiintyy niukasti. Sammalikossa näkyi useita vanhoja ja varttuneita metsiä suosivan yövilkan (*Goodyera repens*) lehtiruusukkeita.

Kuva 1. Uuden yksityisen luonnonsuojelualueen eteläpuolella on varttuneen kuusivältaisen metsän kuvio, jossa esiintyy vähän lahoppuuta. Renko 30.4.2022 © Petri Parkko

Uuden vireillä olevan yksityisen luonnonsuojelualuearajauksen sisällä, Serkuntien ja rannan välissä, on erityisen hyvää elinympäristöä liito-oravalle: varttunutta metsäkuusivältaista sekametsää, jossa kasvaa koivua, metsähaapaa ja metsämäntyä. Alueella on joitakin vanhoja ja sammaloituneita maapuita. Alueelta löytyi myös uhanalaisen (vaarantunut vu) pyyn (*Tetrastes bonasia*) ulosteita.

Vuoden 2022 selvitysalueeseen kuului myös pieni metsäkuusivältaisen sekametsäkuvio Vahteristonmylly-tien länsipuolella, jossa kasvaa yksi suuri metsähaapa, kaksi suurta raitaa sekä muutamia nuoria metsälehmäksiä. Yhdessä koivupötkelöistä näkyi kevään 2022 maastokäynnillä todennäköisiä uhanalaisen (vaarantunut vu) valkoselkätikan (*Dendrocopos leucotos*) ruokailusuppiloita. Myös tämä osa kuuluu vireillä olevaan luonnonsuojelualuearajaukseen.

Kiinteistö 109-411-4-82

Kiinteistön pohjoisosa on järeäpuustoista metsäkuusivaltaista mustikkatyypin kangasta, jossa esiintyy joitakin maapuita. Eteläinen osa kiinteistöstä on varttunutta ja luontaisesti uudistunutta metsäkuusivaltaista sekametsää mustikkatyypin kankaalla. Vanhat kannot ovat lahonneita ja sammaloituneita. Lahopuuta on melko runsaasti; erityisesti kuusimaapuita. Kiinteistön metsät eivät ole erityisen hyvää habitaattia liito-oravalle, sillä metsähaapaa on hyvin niukasti.

Päätelmät ja suositukset

Kevään 2022 maastotöissä kiinteistöiltä ei löytynyt merkkejä liito-oravasta, mutta lähes koko kiinteistön 109-411-6-4 todettiin olevan sille hyvää elinympäristöä. Lajista on tehty havaintoja Serkuntien pohjoispuolen luonnonsuojelualueella ja sen läheisyydessä vuosina 2009 ja 2012 (Laji.fi).

Liito-oravan kannalta merkittävät osat kiinteistöstä on nyt kokonaan suojeltu, eikä suojelualueen ulkopuolelta löytynyt lajin lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi sopivia kohteita. Koska perustettujen yksityisten luonnonsuojelualueiden ulkopuolella kasvaa niukasti metsähaapaa, liikkuvat liito-oravat suurella todennäköisyydellä suojelualueilla, eikä ulkopuolisilla osilla ole niille erityisen suurta merkitystä. Satunnaisesti yksilöt voivat tosin liikkua kaikkialla kiinteistön alueella.

Saikon rantaan voidaan ohjata rakentamista heikentämättä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja tai merkittäviä ruokailualueita. Jos alueelta joudutaan kaatamaan metsäkuusia tai metsähaapoja, on syytä tarkistaa, ettei kuusissa ole oravan rakentamia risupesäitä eikä haavoissa tikankoloja.